

Lausunto HE 58/2023 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Perustuslain 19 §:n mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä. ARA toteuttaa tätä julkisen vallan tehtävää kehittämällä ja tukemalla kestäväää ja kohtuuhintaista asumista. ARA-asuntokanta on tarkoitettu pieni- ja keskituloisille kotitalouksille sekä erityisryhmille. Lisäksi ARAn tehtävänä on asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen.

Muutokseen liittyvä asumisneuvontaan liittyvä palvelutarpeen lisääntyminen ja asumisneuvonnan järjestäminen

Asumisneuvonta on työtä, jonka tavoitteena on asumisen turvaaminen ennaltaehkäisemällä ja ratkaisemalla asumisen ongelmia sekä opastamalla asumiseen liittyvissä asioissa. Asumisneuvonnan tavoitteena on vuokravelkojen, asumisen häiriöiden ja häätöjen vähentäminen sekä asumisen jatkumisen turvaaminen.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että hyväksyttävien asumismenojen normittaminen tulee lisäämään asiakkaiden tarvetta asumisen ohjaukselle ja neuvonnalle sekä kuntien asumisneuvonnassa, että hyvinvointialueiden sosiaalityössä. Palvelutarpeet voivat kasvaa kuntien asumisesta vastaavien tahojen asiakaspalvelussa sekä ARA-vuokra-asuntoyhtiöissä. KELAn tarve ohjata hakija ottamaan yhteyttä kuntaan ja kunnan mahdollisiin asumisneuvojiin tulee lisääntymään.

Asumisneuvontaa ei ole tällä hetkellä saatavilla kaikissa kunnissa ja olemassa olevat palvelut ovat hyvin kuormittuneet.

Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027 astui voimaan vuoden 2023 alusta. Vuonna 2023 asumisneuvontaa on ollut ARAn avustuksella tarjolla 31 kunnassa ja avustuksella on palkattu kuntiin 74 asumisneuvojaa. Kuntiin palkatut asumisneuvojat antavat asumisneuvontapalvelua vuokraasukkaiden lisäksi myös asumisoikeus- ja omistusasunnoissa asuville.

Asumisneuvontaa tulisi olla tarjolla kaikissa kunnissa kaikille kuntalaisille asumismuodosta riippumatta. ARAn asumisneuvonta-avustuksen määrärahan puolittaminen valtion vuoden 2024 talousarviossa 4 milj. eurosta 2 milj. euroon

Osoite

PL 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Adress

PB 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Puhelin . Telefon

029 525 0800

Web

www.ara.fi

E-mail

kirjaamo.ara@ara.fi

etunimi.sukunimi@ara.fi

fornamn.slaktnamn@ara.fi

vaikeuttaa lisääntyvän asumisneuvonnan tarpeen tilanteessa asumisneuvonnan järjestämistä.

Asuntojen saatavuus ja mahdollisuudet löytää edullisempi asunto

ARAN asuntomarkkinakatsauksen 1/2023 mukaan ARA-asuntojen vuokramarkkinatilanne kiristyi edellisvuoteen verrattuna Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Turussa, Tampereella, Oulussa ja Jyväskylässä. Tilanne on erityisen kireä Helsingissä, jossa viime vuoteen verrattuna väestönkasvu nopeutui, käyttöaste parani, asukasvaihtuvuus pieneni, tyhjien asuntojen osuus väheni ja ARA-vuokrien ero markkinavuokriin kasvoi. ARA-asunnon saaneiden määrä laski Helsingissä edellisvuoteen verrattuna 12 % kun taas hakemusten määrä lisääntyi 3 %.

Etenkin kireän vuokramarkkinatilanteen kunnissa ehdotuksessa oleva kolmen kuukauden määräaika edullisemman asunnon löytämiselle on vaativa. Mikäli asiakkaalla on luottohäiriömerkintä, hänen mahdollisuutensa saada Kelan asumisnormeihin sopiva kohtuuhintainen vuokra-asunto on paljon heikompi kuin luottohäiriöttömän. Varsinkin yksityiset vuokranantajat rajaavat pois merkinän omaavia. Käytännössä kohtuuhintaisen vuokra-asunto on monissa tapauksissa mahdollista saada vain ARA-asuntokannasta.

ARA-asuntojen asukasvalinnassa noudatetaan etusijajärjestystä, jonka mukaan etusijalle asetetaan asunnottomat ja muut kiireellisimmässä tarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijat. ARAn kiireellisyysluokituksen mukaan liian suuria asumiskustannuksia kiireellisempänä tilanteena pidetään esimerkiksi tilanteita, joissa henkilö on asunnoton tai vaarassa joutua asunnottomaksi, on muuttamassa paikkakunnalle työn tai opiskelun perässä, asuu erittäin ahtaasti (yli kolme henkilöä huonetta kohde tai enintään 10m² henkeä kohden) tai tarvitsee pysyvän sairauden tai vamman vuoksi terveellisempää tai sopivampaa asuntoa. Liian suurten asumiskustannusten vuoksi ARA-asuntoa hakeva ruokakunta voi joutua hakemaan asuntoa pitkään, sillä asunnot on osoitettava ensisijaisesti kiireellisemmässä asunnontarpeessa oleville.

Toimeentulotukilain ja asumistukilain uudistukset tulevat lisäämään markkinahintaisia asuntoja halvempien Ara-asuntojen kysyntää. Ara pitää tärkeänä, että tukipolitiikalla huolehditaan samanaikaisesti riittävästä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamisen määrästä.

Kimmo Huovinen
apulaisjohtaja
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

Osoite

PL 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Adress

PB 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Puhelin . Telefon

029 525 0800

Web

www.ara.fi

E-mail

kirjaamo.ara@ara.fi
etunimi.sukunimi@ara.fi
fornamn.slaktnamn@ara.fi